

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 2334/2022

09.11.2022. године

Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Димитријевић Пекдемир, адвокат из ..., против туженог „Конфекција Лисца Бабушница“ д.о.о. Бабушница, чији је пуномоћник Маја Младеновић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 443/2022 од 19.04.2022. године, у седници већа одржаној 09.11.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 443/2022 од 19.04.2022. године и пресуда Основног суда у Пироту П1 23/21 од 11.10.2021. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П1 23/21 од 11.10.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду од 24.08.2018. године, па је обавезан тужени да тужиоца врати на рад и призна му сва права на раду и по основу рада од престанка радног односа до враћања на рад. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 178.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 443/2022 од 19.04.2022. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију са захтевом за накнаду трошкова њеног састава.

Испитујући правилност побијене пресуде на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог обављао послове ... по основу уговора о раду од 03.04.2018. године. Побигеним решењем од 24.08.2018. године тужиоцу је престао радни однос код туженог због престанка потребе за његовим радом из разлога прописаног чланом на основу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Пре отказа уговора исплаћена му је отпремнина у смислу члана 158. Закона о раду. Тужени је као послодавац 13.08.2018. године донео Одлуку о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места и Правилник о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места. Измена је извршена тако што је смањен број извршилаца на пословима ... јер је уместо 2 извршиоца предвиђен 1 извршилац. У Одлуци и Правилнику је констатовано да су скинути са огласне табле 10.11.2018.године. Дана 21.08.2018. године тужени је донео Одлуку о утврђивању и решавању вишка запослених за 2018. годину, којом је утврдио критеријуме за утврђивање вишка запослених, па су као критеријуми узети резултати рада запосленог (квалитет обављеног посла, обим посла, одговорност и залагање, рационалност у коришћењу радног времена) неопходни услови за обављање послова и радних задатака на постојећем радном месту, године старости, године радног стажа и број извршилаца за дато радно место. Тужилац је проглашен вишком за чијим је радом престала потреба, а као критеријум за одређивање који ће од двојице извршилаца на истим пословима, бити одређен као вишак, коришћен је податак везан за резултате рада запослених, а пре свега оцена лекарске комисије дата у Извештају о извршеном циљном лекарском прегледу запосленог и услови рада за радно место Из скраћеног деловодника туженог за 2018.годину под редним бројем 1 до 291, утврђено је да су за дан 13.08.2018. године заведени: под редним бројем 186-1/18 заведена Одлука о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији од 13.08.2018. године, а под редним бројем 186-2/18 заведен је Правилник о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места од 13.08.2018. године. Из извода из записника са састанка синдиката Конфекције Лисца Бабушница од 16.08.2018.године, утврђено је да су измене достављене синдикату и да се исти сложио са изменама, а да је Одлука објављена на огласној табли, а из извода од 23.08.2018.године утврђено је да је на записнику констатовано смањење броја извршилаца на пословима ... (тако да уместо два извршиоца буде један извршилац) и да је тужилац проглашен вишком.Тужилац је из здравствених разлога одбио понуду за обављање послова другог радног места које обухвата ноћни рад.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца налазећи да је решење о отказу уговора о раду било донето пре ступања на снагу Правилника од 13.08.2018. године у смислу члана 196. Устава Републике Србије, јер је Правилник скинут са огласне табле 10.11.2018.године (након доношења побигеног решења), па је закључио да је основан тужбени захтев тужиоца за поништај решења о отказу и да побигано решење донето супротно члану 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05 ... 75/14) и обавезао туженог на реинтеграцију тужиоца. Другостепени суд је прихватио изложено правно становиште првостепеног суда, уз додатну аргументацију да тужени није спровео поступак утврђивања вишка запослених на законом прописан начин, а тужиоца је огласио за технолошки вишак, без извршеног бодовања, примене претходно утврђених мерила и критеријума за оцењивање да ли је управо за радом тужиоца

престала потреба (да ли је лошије оцењен у односу на другог извршиоца на пословима ... на којима је смањен број извршилаца).

По налажењу Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Наиме, тужиоцу је отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...75/14), којим је прописано да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места је општи акт и да би производио дејство мора бити објављен. Дејство акта почиње осмог дана од дана објављивања (члан 196. Устава РС).

Одредбом члана 196. став 1. Устава Републике Србије („Службени гласник Републике Србије“ број 98/06) прописано је да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу. Одредбом члана 197. став 1. Устава Републике Србије, закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство. Одредбом става 2. овог члана изузетно само поједине одредбе закона могу имати повратно дејство ако то налаже општи интерес утврђен при доношењу закона.

Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места од 13.08.2018.године има карактер општег акта, па следи да је материјална претпоставка за његово ступање на правну снагу била објављивање тог општег акта на огласној табли тужене. Поштујући ову правну норму, код чињенице да у члану 4. Одлука и Правилник туженог садрже одредбу о томе када ступају на снагу (осмог дана од дана објављивања на огласној табли), као и да се постављају на огласну таблу даном доношења, остало је неутврђено када је тај општи акт објављен на огласној табли тужене, с обзиром на то да је у Одлуци и Правилнику констатовано када су скинути са огласне табле. Уколико је општи акт ступио на правну снагу, односно почео да се примењује у време доношења оспореног решења од 24.08.2018. године, могао је послужити као основ за утврђење да су код туженог настале организационе промене које је тужени користио као основ за престанак радног односа тужиоца.

Поред тога, остало је нејасно да ли је тужени применио прописане критеријуме у поступку утврђивања запосленог за чијим је радом престала потреба за радно место ..., које није укинута, већ је дошло до потребе смањења броја извршилаца на тим пословима.

Имајући ово у виду судови су били у обавези да утврде чињенице на које је указано, да би потом могли дати правилан закључак о томе да ли је послодавац приликом оцењивања имао у виду критеријуме и мерила на којима је засновао одлуку о томе ком ће запосленом престати радни однос и процес одабира радника засновао на „бодовању“ или се у ствари руководио извештајем лекара специјалисте.

Због тога је Врховни касациони суд укинуо нижестепене пресуде, како би првостепени суд имајући у виду изложене примедбе утврдио наведене битне чињенице од којих зависи правилна примена материјалног права.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од коначног исхода спора, сагласно члану 165. ЗПП.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић